

**UCHWAŁA NR XXXI/417/2020
RADY MIEJSKIEJ W CZELADZI**

z dnia 30 grudnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia "Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla
Miasta Czeladź na rok 2021"**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.), art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.)

**Rada Miejska w Czeladzi
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje "Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Czeladź na rok 2021" stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Czeladź.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021r.

Wiceprzewodniczący Rady
Miejskiej w Czeladzi

Marcin Gadecki

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH DLA MIASTA CZELADŹ NA ROK 2021

Rozdział 1.

1. Wprowadzenie oraz postanowienia ogólne

Obowiązek opracowania i corocznego uchwalania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych wynika z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Program przedstawia zadania własne gminy określone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zgodnie z którą zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu; działalność wychowawczą i informacyjną; ograniczanie dostępności do alkoholu; leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu; zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Czeladź na rok 2021 opracowany został w oparciu o Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Czeladź na lata 2016 – 2022. Uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020, w tym obejmuje zadania:

- a) prowadzenie działań informacyjno - edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia;
- b) prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież;
- c) upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym;
- d) podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- e) podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym;
- f) poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie uniwersalnych programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, które biorą pod uwagę wspólne czynniki ryzyka problemów alkoholowych i innych zachowań ryzykownych i czynniki chroniące, wspierające prawidłowy rozwój;
- g) poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży;
- h) poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie i wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych z obszaru profilaktyki selektywnej adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i wychowawców;

i) zwiększenie dostępności i podnoszenie jakości specjalistycznych świadczeń w zakresie leczenia uzależnienia od alkoholu;

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- zwiększenie dostępności do istniejących form wsparcia aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu;
- wspieranie działalności środowisk abstynenckich;
- zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym;
- zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opiera się na rekomendacjach wskazanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Działania wynikające z Programu tworzą system pomocy dla różnych grup odbiorców będących na różnych etapach zagrożenia problemem alkoholowym. Działania te są poddawane ocenie i udoskonalane, po to, aby ich realizacja przynosiła wymierne korzyści dla społeczności lokalnej. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2021 zakłada realizację działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej ukierunkowanej na całą populację Czeladzi, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów; selektywnej ukierunkowanej na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka wystąpienia problemów, wskazującej ukierunkowanej na jednostki lub grupy wysokiego ryzyka wystąpienia problemów. Zawarte są działania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, których realizacja rozpoczęła się w latach ubiegłych i jest kontynuowana, a także rozwinięcie nowych działań w celu zmniejszenia różnorodnych negatywnych zjawisk związanych ze spożywaniem alkoholu przez całą społeczność, grupy i osoby indywidualne.

Stosowane w Programie skróty:

- GPPiRPA – Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czeladzi
- PARPA – Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeladzi

2. Diagnoza

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) alkohol wpływa na ponad 200 rodzajów chorób i znajduje się na trzecim miejscu wśród ryzyka dla zdrowia populacji. Spożywanie napojów alkoholowych ma związek z: nadciśnieniem tętniczym, chorobami wątroby, niektórymi typami nowotworów, zaburzeniami psychicznymi. Nadużywanie alkoholu jest przyczyną uszkodzeń ciała i śmierci w wyniku wypadków, zatruc. Alkoholizm ma wymiar społeczny, a jego skutki nie ograniczają się tylko do degradacji osoby pijącej, lecz skutkami alkoholizmu dotknięte jest życie wszystkich osób, które są w otoczeniu osoby dotkniętej alkoholizmem. Picie szkodliwe i uzależnienie od alkoholu wpływa negatywnie na życie rodzinne i zawodowe. Skutkuje utratą pracy, a co za tym idzie do obniżenia poziomu materialnego rodziny. Często prowadzi do bezdomności.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w Polsce spożycie wyrobów spirytusowych od 2016 roku stale wzrasta. W 2019 roku utrzymywało się na poziomie 3,7 litra na osobę w przeliczeniu na 100% spożywanego alkoholu. Najczęściej spożywanym alkoholem jest piwo, które w 2019 r. stanowiło ponad połowę (54,6%) spożywanego alkoholu. Spożycie piwa w Polsce utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie, choć w porównaniu z rokiem 2018 obserwujemy spadek niewielki spożycia – 0,4%, natomiast wzrosło spożycie wyrobów spirytusowych aż o 3,2%. Jak podaje GUS w 2019 roku statystyczny Polak wypijał 97,1 litra napojów alkoholowych na osobę, porównywalnie w 2018 - 100,5 litra na osobę, spadek spożycia wynosi 3,4 litra, należy jednak pamiętać, że wzrosło spożycie alkoholu wysokoprocentowego.

W październiku 2020 roku na terenie Czeladzi została przeprowadzona diagnoza lokalnych problemów społecznych. Badanie przeprowadzono wśród:

- 1) **Dorośli mieszkańcy gminy** - reprezentatywna grupa 344 osób, w tym 262 kobiety i 86 mężczyzn;
- 2) **Uczniowie szkół podstawowych** - 166 uczniów klasy V i VI oraz 264 uczniów klasy VII i VIII szkół, w tym 208 dziewcząt oraz 222 chłopców;
- 3) **Rodzice uczniów** - badania przeprowadzone na reprezentatywnej grupie 390 osób, w tym 332 kobiety i 58 mężczyzn;
- 4) **Nauczyciele uczniów** – badania przeprowadzone na reprezentatywnej grupie 139 osób;
- 5) **Sprzedawcy napojów alkoholowych** – badania przeprowadzone w 20 punktach sprzedaży napojów alkoholowych;
- 6) **Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej** – 4 pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Czeladzi.

Na terenie Gminy Czeladź problem nadużywania napojów alkoholowych został oceniony najwyżej w hierarchii problemów, kolejne po nim były problemy tj. bezrobocie i ubóstwo.

- 56,98% mieszkańców jest zdania, że problem alkoholizmu jest powszechny na terenie gminy.
- 65,12% badanych mieszkańców jest zdania, że osoby spożywające alkohol na terenie gminy stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności lokalnej.
- 71,51% ankietowanych mieszkańców twierdzi, że zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkoholu.
- W porównaniu do ubiegłych lat większość badanych mieszkańców jest zdania, że spożywanie alkoholu w miejscach publicznych i widok osób pijących lub awanturujących się pod wpływem alkoholu jest niezmienny.
- 52,33% ankietowanych mieszkańców stwierdziło, że spożycie alkoholu wśród osób dorosłych od lat pozostaje na podobnym poziomie.
- 49,42% respondentów było zdania, że spożycie alkoholu przez osoby nieletnie w ciągu ostatnich lat wzrosło.
- 86,05% badanych mieszkańców i 57,18% badanych rodziców nie potrafi wskazać żadnej instytucji na terenie gminy, świadczącej pomoc dla osób uzależnionych.
- Według 54,68% nauczycieli w ich szkole jest kilku uczniów, którzy mają już za sobą inicjację alkoholową.
- 90,00% ankietowanych sprzedawców stwierdziło, że rzadko spotyka się z próbami zakupu alkoholu przez osoby poniżej 18 roku życia.

Badanie wśród uczniów szkół podstawowych - wnioski

Badaniem objęto 166 uczniów klas V i VI z czego 78 osób stanowiły dziewczęta a 88 chłopcy. Z przeprowadzonego badania na tej grupie wynika, że:

- wśród uczniów klas V i VI szkół podstawowych z terenu gminy Czeladź pierwszy kontakt z alkoholem zadeklarowało 10,24% uczniów. Z pośród wszystkich badanych dziewcząt 10,26% oraz 10,23% chłopców piło już alkohol;
- 77,11% badanych nie zna osób poniżej 18 roku życia, które sięgają po alkohol. 22,89% posiada takie znajomości;
- 40,97% respondentów twierdzi, że alkohol jest trudno dostępny, przeciwnego zdania jest 13,25% badanych uczniów, pozostała część, tj. 45,78% nie ma zdania ponieważ nie interesuje się tym;
- Zdecydowana większość badanych uczniów zna konsekwencje zdrowotne spożywania alkoholu – 86,14%.

Inaczej sprawa wygląda w klasach starszych tj. VII i VIII. W badaniu wzięło udział 264 uczniów z terenu gminy Czeladź. Wśród badanych znalazło się 130 dziewcząt i 134 chłopców. Tutaj wnioski z badań są następujące:

- wśród uczniów klas VII i VIII 32,58% zadeklarowała, że pierwszy kontakt z alkoholem ma za sobą a 67,42% nigdy nie spożywała alkoholu, Spośród grupy 86 osób mających za sobą inicjację alkoholową, największy odsetek tj. 12,88% stanowiły te, które przyznały się do pierwszych kontaktów z alkoholem w wieku 11 lat;
- 24,42% spróbowało po raz pierwszy alkoholu za namową osób trzecich. Pozostałe 75,58% badanych piło alkohol z własnej inicjatywy;
- 52,33% uczniów mających za sobą inicjację alkoholową deklaruje, że było to jednorazowe zdarzenie, po przeciwnej stronie jest 5,81 % badanych, która pije nawet codziennie;
- najczęstszym powodem sięgania po alkohol jest towarzystwo 46,34%, 21,95% pije z przyzwyczajenia i tyle samo w innej sytuacji np. impreza, czy też możliwość zaimponowania swoich kolegom. Pozostałe 9,76% ankietowanych przyznało, że odpowiada za to zły nastrój;
- zdecydowana większość badanych uczniów zna konsekwencje zdrowotne spożywania alkoholu – 93,94%;
- 38,26% respondentów twierdzi, że alkohol jest trudno dostępny, przeciwnego zdania jest 25,76% badanych uczniów, pozostała część, tj. 35,98% nie ma zdania ponieważ nie interesuje się tym;
- 58,33% uczniów zna osoby poniżej 18 roku życia spożywające alkohol, pozostałe 41,67% zaprzeczyło by znało takie osoby.

W wyniku interpretacji badania zasadne jest dalsze podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy takich jak m.in.:

- tworzenie programów pomocowych dla osób zagrożonych marginalizacją; w tym osób uzależnionych i współuzależnionych,
- dalsze rozpowszechnianie informacji o instytucjach lokalnych udzielających pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym, na przykład poprzez plakaty i ulotki informacyjne,
- kontynuowanie działań edukacyjnych w zakresie profilaktyki alkoholowej – organizacja warsztatów profilaktycznych dla uczniów szkół,
- dalsze promowanie wydarzeń kulturalnych i społecznych o charakterze bezalkoholowym, wzbogacenie oferty aktywnych form spędzania czasu wolnego,
- ułatwienie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych, dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia,
- dalsze kontrole punktów sprzedaży alkoholu w zakresie przestrzegania i zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym,
- prowadzenie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych z asertywnych technik odmowy sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym,
- zwiększenie poziomu egzekwowania prawa w zakresie spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

Zadanie polegające na ograniczaniu dostępności do alkoholu realizowane będzie m.in. poprzez:

- realizację zapisów uchwały Rady Miejskiej w Czeladzi sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta Czeladź oraz zapis dot. tego, iż sprzedaż oraz podawanie napojów alkoholowych nie może odbywać się w odległości mniejszej niż 25 m do granicy terenów takich jak: szkoły, przedszkola, placówki oświatowo-wychowawcze i opiekuńcze, budynki i obiekty kultu religijnego. Limity zezwoleń na sprzedaż alkoholu i zasady jego sprzedaży są satysfakcjonujące i w pełni zaspokajają potrzeby mieszkańców. Od wielu lat ustalone limity nigdy nie były w pełni wykorzystane, a na terenie gminy nie dochodzi do aktów wandalizmu, zakłóceń porządku publicznego lub innych zjawisk negatywnych związanych ze sprzedażą napojów alkoholowych;
- każde wydane zezwolenie na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych zawiera wyciąg z ustawy, w którym znajdują się najważniejsze informacje dotyczące korzystania z zezwoleń. W informacji tej podane są m.in. wytyczne dotyczące: szkodliwości spożywania napojów alkoholowych, zakazów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, warunków prowadzenia sprzedaży napojów alkoholowych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, sytuacji w których zezwolenie ulega cofnięciu lub wygaszeniu oraz obowiązku i terminów wnoszenia opłat za korzystanie z zezwoleń;
- dostarczanie przedsiębiorcom materiałów edukacyjnych tj. plakatów, naklejek, ulotek opracowanych przez Stowarzyszenie DIAKONIA Ruchu Światło-Życie realizujące szeroko zakrojoną kampanię społeczną, adresowaną do sprzedawców napojów alkoholowych, dotyczącą zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. Projekt realizowany jest w ramach Narodowego Programu Zdrowia, na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ponadto w Mieście Czeladź nie obserwuje się tendencji wzrostowej, co do spożywania napojów alkoholowych i związanych z tym m.in.:

- przypadków wandalizmu,
- liczby przeprowadzonych interwencji domowych mających związek z nadużywaniem alkoholu w rodzinie,
- liczby interwencji wobec osób spożywających alkohol w miejscach publicznych,
- liczby zatrzymań osób nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych,
- liczby osób zgłaszanych lub wobec których prowadzone jest postępowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Z informacji Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czeladzi wynika, że w okresie w 2019 roku wpłynęło 35 wniosków dotyczących wszczęcia postępowania o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego wobec osób nadużywających alkoholu. Na 9 posiedzeń Komisji, które zwołano w roku 2019 i podczas których przeprowadzono rozmowy interwencyjno - motywujące z osobami, wobec których istnieje podejrzenie uzależnienia od alkoholu, rozpatrzono łącznie 107 spraw. Na badania do biegłych sądowych skierowano 25 osób. Do Sądu Rejonowego w Będzinie skierowano 21 wniosków o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu w specjalistycznej placówce służby zdrowia.

W 2019 roku w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym udzielono ogółem 475 porad, w tym 116 porad dla osób uzależnionych od alkoholu lub osób współuzależnionych.

Na przestrzeni ostatnich lat w Czeladzi liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty” wygląda następująco: 2017 wszczęcie procedur – 86, 2018 wszczęcie procedur – 89, 2019 wszczęcie procedur – 71. Choć liczba wszczęcia procedury spadła w ostatnim roku, wciąż pozostaje wysoka, dlatego istotnym elementem programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest również ochrona przed przemocą.

Pracownicy Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia PZZOZ w Będzinie w 2019 r. przyjęli 350 pacjentów uzależnionych od alkoholu oraz 52 osoby współuzależnione.

3. Realizatorzy Programu

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, powołana Zarządzeniem Burmistrza, działa w zakresie:
 - a) inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy;
 - b) prowadzenie postępowań zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
 - c) współpracy z organami oraz jednostkami administracji rządowej i samorządu terytorialnego w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
 - d) opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej.
- 2) Punkt Informacyjno – Konsultacyjny - udzielający porad i konsultacji specjalistów w zakresie uzależnień, porad prawnych, pomocy psychologicznej uzależnionym i współuzależnionym oraz poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 3) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Czeladzi.
- 4) Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkohol i Współuzależnienia Powiatowego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Będzinie oraz inne podmioty lecznicze sprawujące opiekę nad uzależnionymi od alkoholu.
- 5) Organizacje pozarządowe, ruchy i społeczności trzeźwościowe.
- 6) Wydział Edukacji i Polityki Społecznej UM Czeladź - koordynator realizacji GPPiRPA.
- 7) Czeladzkie placówki oświatowe.
- 8) Ośrodek Wspierania Dziecka i Rodziny- Filia w Czeladzi - placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej.
- 9) Komisariat Policji w Czeladzi.
- 10) Inne podmioty realizujące zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

4. Źródła finansowania Programu

- 1) Źródłem finansowania zadań GPPiRPA są środki finansowe budżetu Gminy pochodzące z opłat za korzystanie z wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
- 2) Zadania realizowane w ramach niniejszego Programu mogą być również finansowane z dotacji celowych, środków PARPA, środków UE, zapisów, darowizn oraz innych wpływów od instytucji, osób prawnych i fizycznych.
- 3) Finansowanie zadań przez Urząd Miasta Czeladź odbywa się w oparciu o plan dochodów i wydatków gminy.
- 4) Ramowe stawki wynagradzania za poszczególne formy działań i usług określa PARPA, przy czym ustala się wynagrodzenie dla sekretarza Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w wysokości 560 zł brutto, a dla pozostałych członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w wysokości 280 zł brutto za udział w pracach - posiedzeniach Komisji.
- 5) Finansowanie zadań/programów przyjętych do realizacji odbywa się w oparciu o umowy /porozumienia/powierzenia zawarte pomiędzy Miastem Czeladź, a podmiotami realizującymi zadania/programy. Środki finansowe na realizację zadań/programów przekazywane będą w trybie i na warunkach określonych w umowach/porozumieniach/powierzeniach zawartych z realizatorami zadań/programów. Wydatkowanie środków finansowych podlega kontroli prowadzonej przez Urząd Miejski w Czeladzi oraz rozliczaniu według zasad określonych w umowach/porozumieniach/powierzeniach.

Rozdział 2.

Cele i zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest ograniczanie negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i rodzinnych związanych z używaniem napojów alkoholowych.

Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin.

1. Zadanie - Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu poprzez:

- 1) działalność Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego – zorganizowanie pomocy terapeutycznej, prawnej, psychologicznej i informacyjnej osobom uzależnionym, współuzależnionym i członkom ich rodzin, ofiarom przemocy, w tym doposażanie Punktu oraz ewentualne dostosowanie do pracy zdalnej w sytuacji występującej pandemii na terenie kraju;
- 2) działalność podmiotów leczniczych udzielających pomocy medycznej, terapeutycznej dla osób z problemem alkoholowym w tym poradnictwo i terapia dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ich rodzin;
- 3) wspomaganie działalności stowarzyszeń abstynenckich, ruchów samopomocowych AA oraz innych stowarzyszeń i ruchów trzeźwościowych realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i krzewienia trzeźwości, w tym pomoc rehabilitacyjna;
- 4) organizację wyjazdów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych;
- 5) współorganizowanie innych form rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych: udział w zawodach sportowych, udział w inicjowaniu działań z zakresu kultury, itp.;
- 6) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 7) poszerzanie wiedzy osób pracujących na rzecz profilaktyki, pomocy i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy poprzez zabezpieczenie dostępu do tematycznych czasopism, literatury, specjalistycznych opracowań itp.;
- 8) propagowanie informacji o zasobach lokalnej koalicji trzeźwościowej, idei związanych ze zdrowym stylem życia w lokalnych mediach;
- 9) kierowanie osób realizujących zadania GPPiRPA na szkolenia tematyczne dotyczące problematyki uzależnień i przemocy;
- 10) dofinansowanie udziału w konferencjach, sympozjach i innych formach spotkań związanych z podnoszeniem kwalifikacji osób pracujących na rzecz osób uzależnionych, współuzależnionych, ofiar przemocy i stosujących przemoc;
- 11) zakup materiałów edukacyjnych i informacyjnych dla pacjentów i terapeutów, finansowanie wyposażenia placówek leczenia odwykowego (w celu ułatwienia realizacji programów leczenia – psychoterapii), zakup środków ochrony osobistej w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania w obowiązującym reżimie sanitarnym, w sytuacji występującej pandemii na terenie kraju.

2. Zadanie - Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez:

- 1) działalność Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego zapewniającego specjalistę m.in. ds. przemocy w rodzinie, psychologa i prawnika;
- 2) działalność GKRPA w zakresie:
 - a) przeprowadzania rozmów interwencyjno – motywacyjnych i kierowania na badania pozwalające określić stopień uzależnienia od alkoholu;
 - b) kierowania do sądu wniosków o wszczęcie postępowania w sprawach zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;

- c) podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym;
- 3) współpraca z instytucjami, organizacjami samopomocowymi i pozarządowymi zajmującymi się statutowo profilaktyką problemów alkoholowych, udzielaniem pomocy rodzinom i osobom uzależnionym i współuzależnionym, zagrożonym lub doświadczającym przemocy domowej;
 - 4) wspieranie zadań realizowanych przez placówki wsparcia dziennego w Czeladzi oraz zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z grup ryzyka, w szczególności dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;
 - 5) współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami zajmującymi się aktywizacją środowisk lokalnych na rzecz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz ich rodzin;
 - 6) organizowanie spotkań i wydarzeń sprzyjających umacnianiu i budowaniu więzi rodzinnych ze szczególnym uwzględnieniem rodzin dysfunkcyjnych, z problemem uzależnień i przemocy;
 - 7) wpieranie realizacja działań informacyjno-edukacyjno-integracyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
 - 8) finansowanie szkoleń przedstawicielom jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, GKRPA, policji, pracowników oświaty i ochrony zdrowia z zakresu profilaktyki, pomocy i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, uzależnień, przemocy;
 - 9) dofinansowanie szkoleń i superwizji dla pracowników MOPS, pracujących z dziećmi i rodzinami z problemem alkoholowym, zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
 - 10) pozyskiwanie i rozpowszechnianie informacji o miejscach pomocy i wsparcia dla dzieci i rodzin;
 - 11) opracowywanie materiałów informacyjnych.

3. Zadanie - Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, artystycznych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych poprzez:

- 1) realizację programów profilaktycznych rekomendowanych oraz innych, w tym szkolnych programów profilaktyki z obszaru profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej;
- 2) doskonalenie nauczycieli, pedagogów szkolnych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą oraz przedsięwzięć profilaktycznych (w tym zakup materiałów edukacyjnych);
- 3) realizacja programów profilaktycznych i przedsięwzięć profilaktyczno-edukacyjnych dla rodziców;
- 4) wspieranie realizacji programów, przedsięwzięć profilaktycznych opracowanych i realizowanych przez dzieci, młodzież skierowanych do grup rówieśniczych;
- 5) prowadzenie zajęć pozalekcyjnych jako alternatywnej formy spędzania czasu wolnego wobec nałogów (zajęcia opiekuńczo – wychowawcze, zajęcia artystyczne, zajęcia sportowe itp.) w tym zakup materiałów koniecznych do prowadzenia zajęć pozalekcyjnych;
- 6) dożywianie dzieci uczestniczących w zajęciach opiekuńczo – wychowawczych i terapeutycznych;
- 7) dofinansowanie zatrudnienia pracowników merytorycznych MOPS-u realizujących programy profilaktyczne;
- 8) organizowanie i współorganizowanie wyjazdów terapeutycznych i profilaktycznych (w tym kolonii) dla dzieci i młodzieży;
- 9) organizowanie i współorganizowanie profilaktycznych akcji w okresie ferii zimowych i letnich (m.in. w formie półkolonii);
- 10) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w poprzez zapewnienie możliwości udziału w: programach profilaktycznych, profilaktycznych przedstawieniach teatralnych, konkursach profilaktycznych, akcjach trzeźwościowych i innych formach działalności profilaktycznej;

- 11) wspieranie konkursów, festynów, zawodów sportowych oraz innych imprez o charakterze trzeźwościowym oraz promujących zdrowy, trzeźwy styl życia;
- 12) organizacja sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych imprez o charakterze profilaktycznym lub profilaktyczno-wychowawczym dla dzieci i młodzieży;
- 13) wspieranie programów radzenia sobie z emocjami i z zachowaniami agresywnymi, asertywności, budowanie relacji interpersonalnych, rozwiązywania konfliktów;
- 14) finansowanie szkoleń i organizowanie konferencji przedstawicielom różnych grup zawodowych zajmujących się profilaktyką uzależnień oraz przemocą w rodzinie;
- 15) wspieranie działań związanych z propagowaniem idei trzeźwościowych;
- 16) prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych skierowanych do właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i osób sprzedających alkohol;
- 17) prowadzenie spotkań środowiskowych w ramach prowadzonych programów profilaktycznych, kampanii profilaktycznych;
- 18) organizowanie i wspieranie spotkań, w tym spotkań okolicznościowych, których celem jest integracja i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, w tym z problemem alkoholowym;
- 19) zakup i dystrybucja pomocy dydaktycznych do prowadzenia działalności edukacyjno-profilaktycznej (literatura tematyczna, czasopisma, opracowania);
- 20) prowadzenie działań edukacyjnych z wykorzystaniem materiałów informacyjnych i edukacyjnych (ulotki, broszury, wydawnictwa, plakaty) wśród określonych grup adresatów: dzieci, młodzieży, rodziców, pracowników pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, służb i inspekcji;
- 21) udział w ogólnopolskich i regionalnych kampaniach społecznych dotyczących profilaktyki problemów alkoholowych, w tym przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 22) prowadzenie lokalnych badań, diagnoz pozwalających ocenić skalę i rodzaj problemów (m.in. zgodnie z metodologią ESPAD).

4. Zadanie - Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych poprzez:

- 1) wsparcie rzeczowe oraz doposażanie instytucji i stowarzyszeń zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, profilaktyką uzależnień w zakresie zgodnym z niniejszym programem;
- 2) umożliwienie uczestnictwa w szkoleniach, konferencjach i innych formach podnoszenia kwalifikacji w zakresie udzielania pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz w zakresie działań profilaktycznych przedstawicielom instytucji, stowarzyszeń i osobom fizycznym;
- 3) przyznawanie dotacji dla organizacji pozarządowych w zakresie realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom i patologiom społecznym;
- 4) współpraca i wspieranie instytucji, stowarzyszeń i innych podmiotów, których cele statutowe lub przedmiot działalności obejmują problemy uzależnień, w tym problemy służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych, problemy przemocy w rodzinie;
- 5) pomoc merytoryczna i finansowa dla instytucji i organizacji zajmujących się rozwiązywaniem problemów uzależnień.

5. Zadanie - Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego poprzez:

- 1) składanie wniosków do organów Policji o przeprowadzenie postępowania przygotowawczego w przypadku łamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub osobom nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych;

2) kierowanie wniosków do Sądu w uzasadnionych przypadkach.

6. Zadanie - Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez:

1) Wspieranie przedsięwzięć mających na celu reintegrację społeczną i zawodową osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.

Rozdział 3.

1. Kryteria oceny efektywności GPPiRPA

1) Wskaźniki efektywności Programu:

a) liczba pacjentów Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia,

b) liczba osób konsultowanych w PIK,

c) liczba osób objętych pomocą MOPS z powodu problemów alkoholowych,

d) liczba osób objętych programami profilaktycznymi,

e) liczba osób przeszkolonych w zakresie udzielania pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom,

f) liczba osób z problemem alkoholowym skierowanych do biegłych sądowych,

g) liczba interwencji Straży Miejskiej i Policji wobec naruszania warunków sprzedaży i spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych.

2. Kontrola realizacji Programu

1) Naczelnik Wydziału Edukacji i Polityki Społecznej składa sprawozdanie z realizacji działań programowych Burmistrzowi Miasta do końca I kwartału za rok poprzedni.

2) Burmistrz Miasta składa sprawozdanie z realizacji GPPiRPA Radzie Miejskiej raz w roku za rok poprzedni.

UZASADNIENIE

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy, a podstawą tego zdecentralizowanego systemu są gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, które zgodnie z art.4¹ ust. 2 ustawy powinny być uchwalane corocznie przez radę gminy i finansowane ze środków własnych gminy, pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Zasadne jest podjęcie przedmiotowej uchwały ze względu na dalsze podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy takich jak m.in.:

- tworzenie programów pomocowych dla osób zagrożonych marginalizacją; w tym osób uzależnionych i współuzależnionych.
- dalsze rozpowszechnianie informacji o instytucjach lokalnych udzielających pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym, na przykład poprzez plakaty i ulotki informacyjne.
- kontynuowanie działań edukacyjnych w zakresie profilaktyki alkoholowej – organizacja warsztatów profilaktycznych dla uczniów szkół.
- dalsze promowanie wydarzeń kulturalnych i społecznych o charakterze bezalkoholowym, wzbogacenie oferty aktywnych form spędzania czasu wolnego.
- ułatwienie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych, dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia.
- dalsze kontrole punktów sprzedaży alkoholu w zakresie przestrzegania i zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim i nietrzeźwym.
- prowadzenie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych z asertywnych technik odmowy sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym.
- zwiększenie poziomu egzekwowania prawa w zakresie spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

Zadanie polegające na ograniczaniu dostępności do alkoholu realizowane będzie m.in. poprzez:

- realizację zapisów uchwały Rady Miejskiej w Czeladzi sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta Czeladź oraz zapis dot. tego, iż sprzedaż oraz podawanie napojów alkoholowych nie może odbywać się w odległości mniejszej niż 25 m do granicy terenów takich jak: szkoły, przedszkola, placówki oświatowo-wychowawcze i opiekuńcze, budynki i obiekty kultu religijnego. Limity zezwoleń na sprzedaż alkoholu i zasady jego sprzedaży są satysfakcjonujące i w pełni zaspokajają potrzeby mieszkańców. Od wielu lat ustalone limity nigdy nie były w pełni wykorzystane, a na terenie gminy nie dochodzi do aktów wandalizmu, zakłóceń porządku publicznego lub innych zjawisk negatywnych związanych ze sprzedażą napojów alkoholowych;
- każde wydane zezwolenie na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych zawiera wyciąg z ustawy, w którym znajdują się najważniejsze informacje dotyczące korzystania z zezwoleń. W informacji tej podane są m.in. wytyczne dotyczące: szkodliwości spożywania napojów alkoholowych, zakazów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, warunków prowadzenia sprzedaży napojów alkoholowych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, sytuacji w których zezwolenie ulega cofnięciu lub wygaszeniu oraz obowiązku i terminów wnoszenia opłat za korzystanie z zezwoleń;
- dostarczanie przedsiębiorcom materiałów edukacyjnych tj. plakatów, naklejek, ulotek opracowanych przez Stowarzyszenie DIAKONIA Ruchu Światło-Życie realizujące szeroko zakrojoną kampanię społeczną, adresowaną do sprzedawców napojów alkoholowych, dotyczącą zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. Projekt realizowany jest w ramach Narodowego Programu Zdrowia, na zlecenie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ponadto w Mieście Czeladź nie obserwuje się tendencji wzrostowej, co do spożywania napojów alkoholowych i związanych z tym m.in.:

- przypadków wandalizmu,
- liczby przeprowadzonych interwencji domowych mających związek z nadużywaniem alkoholu w rodzinie,
- liczby interwencji wobec osób spożywających alkohol w miejscach publicznych,

- liczby zatrzymań osób nietrzeźwych w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych,
- liczby osób zgłaszanych lub wobec których prowadzone jest postępowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.